

ארבעה שאלות ותשובות טורי אבן רלא

שאלה יד

השאלה

שלח לן מהשאלה אחד מתוך ספרו פ"ח וז"ל ראיתי ברוב מקומות יש להם חדרים מקורים עם מזוזה ובסוכה פותחין הקירוי ומסככין בענפים והמזוזה קבוע בדלת ואחר הסוכות משליכין הסכך ומקרין עם הקירוי כמו שהיה מקודם והמזוזה כדקאי קאי אם יפה הם עושין אי לאו ע"כ השאלה והאריך כבוד מעלתו בתשובה דיש בזה משום תעשה ולא מן העשוי ע"כ צריך אח"כ ליקח משם המזוזה ולקבוע אותה מחדש ולברך עליה וכן העלה שם באותה תשובה שיש להחמיר אם נשברה הדלת ונתנו אותה לאומן לתקנו כשחזר וקובע אותו בהשער שצריך להוציא המזוזה ולקבוע אותה מחדש ג"כ מטעם תעשה ולא מן העשוי ע"כ.

התשובה

ולפע"ד יש לפקפק מאוד על דבריו דברי קדשו דמר חדא שדבריו סותרין וא"ז דהרי הקשה שם באותה תשובה למה לן טעמא דסוכת החג פטורה משום דסוכה דירת עראי בעינן חיפוק ליה משום שהוא אינה מקורה ובית שאין מקורה פטור ותירץ שני תירוצים א' דהטעם דבית אין מקורה פטור משום שאין ראוי לדירה כשאינו מקורה משא"כ בחצר ותירוצו זה מבואר בב"י באורך וכתב מר וה"ה סוכה גמי דרכו להיות בכך אינו מקורה ולכך איצטרך הגמרא לטעם שהוא דירת עראי ולכך פטורה ממזוזה ועוד תירוצו שם תירוצו שני ע"פ המרדכי וא"כ בנידון דידן פשיטא ופשיטא שהחדרים הנ"ל חייבים במזוזה אף בימי סוכות דמהיכא תיתי לן למפטרא אי משום דסוכה דירת עראי בעינן הרי חדר זה הוא באינו דירת קבע כל השנה ובתוך כ' אמה יכול לעשות דירת קבע ובודאי לא נפטר החדר ממזוזה דע"כ לא פטרינן סוכת החג אלא בשעושה סוכה לשם חג אף שעושה אותה דירת קבע מ"מ היא פטורה דמקרי דירת עראי אבל בחדר זה שהוא דירת קבע כל השנה ודאי גם בימי סוכות לא נפטרה ואין לפוטרה בשביל שאינו מקורה הרי דרכו להיות בכך והוי כמו חצר כמו שכתב מעכ"ת בזה וא"כ החדר הזה מעולם לא יצאה מידי חיוב מזוזה וזה פשוט לענ"ד ובר מן דין אף את"ל דסוכה הנ"ל פטורה ממזוזה בימי סוכות כמו שכתב מעכ"ת מ"מ כשמקרה החדר אח"כ רשאי להניח שם המזוזה ואין בזה משום תולמ"ה דפסול תולמ"ה לא הוי אלא כשמתחלה נעשה בפסול כמו הטיל ציצית על בעלת ג' ואח"כ הוסיף כנף ד' דמתחלה כשעשה הג' ציצית עדיין לא היתה טלית בת חיובא כלל וכן כשקובע המזוזה במזוזה תלושה שעדיין לא קבעה בפתח וכן כשעשה מזוזה לבית שער שאין לה דלת עדיין להרמב"ם והש"ע בכל הגני והדומה להם תחלת עשיית המצוה היתה בפסול אבל בנידון דידן שמתחלה נעשה המזוזה בהכשר בחדר שחייב במזוזה אף שנפטר החדר אח"כ